

Wyrok z dnia 2 grudnia 1997 r.

I PKN 408/97

Pominięcie przez sąd drugiej instancji wniosków dowodowych, które strona mogła zgłosić w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (art. 381 KPC) oznacza, iż nie nastąpiło naruszenie art. 217 § 1 i 299 KPC.

Przewodniczący SSN: Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Kazimierz Jaśkowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 1997 r. sprawy z powództwa Jerzego D. przeciwko Krzysztofowi S. i Bożenie S. o wynagrodzenie i wydanie świadectwa pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 17 stycznia 1997 r. [...]

- 1) o d r z u c i ł kasację w części dotyczącej świadectwa pracy;
- 2) o d d a ł i ł kasację w pozostałym zakresie.

Uzasadnienie.

Wyrokiem zaocznym z dnia 15 kwietnia 1996 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy dla Warszawy-Pragi zasądził solidarnie od pozwanych Krzysztofa S. i Bożeny S. na rzecz powoda Jerzego D. kwotę 5 031 zł oraz nakazał wydanie powodowi świadectwa pracy.

Wyrokiem z dnia 2 października 1996 r. [...], Sąd Rejonowy-Sąd Pracy dla Warszawy Pragi utrzymał ten wyrok zaoczny w mocy. Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 1 sierpnia 1991 r. powód zawarł z Krzysztofem S. ustną umowę o pracę na stanowisku kierowcy-mechanika. W okresie od 20 stycznia 1994 r. pracodawcami powoda byli pozwani prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej "Snarex". Powód otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 250 zł miesięcznie oraz diety w kwocie 170-210 marek niemieckich za każdy wyjazd. Sąd ustalił, że pozwani

nie wypłacili powodowi diet z tytułu wyjazdów w okresie od marca 1994 r. do czerwca 1994 r. w łącznej kwocie 3 150 marek. Dietom tym odpowiada według przeciętników marki kwota 4 281 zł. W dniu 8 lipca 1994 r. pozwany Krzysztof S. oświadczył powodowi, że nie będzie go dalej zatrudniał i nie dopuścił go do pracy. Powód miał 20-letni staż pracy. Pozwani w toku postępowania nie złożyli żadnych wyjaśnień na piśmie i nie stawili się na żadną z siedmiu rozpraw. Ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy poczynił na podstawie dowodów zaoferowanych przez powoda. Sąd uwzględnił powództwo w zakresie zapłaty diet w kwocie 4 281 zł i zapłaty wynagrodzenia za okres wypowiedzenia w kwocie 750 zł.

Apelację pozwanych od tego wyroku oddalił Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 17 stycznia 1997 r. [...]. Sąd Wojewódzki podzielił ustalenia i oceny Sądu Rejonowego. Oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez pozwanych w postępowaniu apelacyjnym z powołaniem się na art. 381 KPC. Sąd Wojewódzki podniósł, że pozwani nie przejawili żadnej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a wnioski dowodowe złożyli dopiero po upływie trzech miesięcy od złożenia apelacji. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego była to inicjatywa spóźniona i jako taka nieskuteczna.

Kasację od tego wyroku złożyli pozwani. Zarzucili naruszenie art. 217 § 1 KPC przez oddalenie wniosków dowodowych z przesłuchania zawnioskowanych świadków oraz art. 299 KPC przez pominięcie dowodu z przesłuchania pozwanych w charakterze strony. Pozwani zarzucili w szczególności, że "doprowadzeni na rozprawę apelacyjną świadkowie nie zostali przesłuchani przez Sąd jak i pozwani w charakterze strony". Zdaniem pozwanych "tak się nieszczęśliwie złożyło, że zarówno świadkowie jak i pozwani nie mogli złożyć zeznań, późno bo późno, ale byłoby zapewne z korzyścią dla wymiaru sprawiedliwości".

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W zakresie, w którym kasacja dotyczyła świadectwa pracy (zaskarżała wyrok Sądu drugiej instancji w całości, a więc także w zakresie oddalającym apelację co do roszczenia o wydanie świadectwa pracy) była niedopuszczalna (art. 393 pkt 6 KPC) i podlegała odrzuceniu na podstawie art. 393⁸ § 1 KPC.

Zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 217 § 1 KPC i art. 299 KPC mógłby zostać uznany za słuszny tylko w przypadku uznania naruszenia art. 381 KPC. Sąd drugiej instancji bowiem pominął (oddalił) wnioski dowodowe pozwanych z powołaniem się na ten przepis. Zgodnie z art. 381 KPC sąd drugiej instancji w postępowaniu apelacyjnym może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynikała później. Do skutecznego zgłoszenia w postępowaniu apelacyjnym nowych faktów i dowodów konieczne jest wykazanie, że potrzeba ich powołania nie występowała w pierwszej instancji (powstała później). Przepis ten dyscyplinuje strony i zmusza do koncentracji materiału dowodowego sprawy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Jeżeli więc strona przez własne zaniedbanie (bierność) w postępowaniu w pierwszej instancji nie wykazuje odpowiedniej inicjatywy w zakresie zgłaszania twierdzeń faktycznych i wniosków dowodowych to musi się liczyć z tym, że sąd drugiej instancji będzie uprawniony do pominięcia spóźnionych wniosków dowodowych. Zgodnie bowiem z podstawową zasadą postępowania cywilnego strony obowiązane są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody (art. 3 KPC). Wobec tego należy stwierdzić, że zastosowanie przez Sąd drugiej instancji art. 381 KPC było w pełni prawidłowe. Słusznie Sąd Wojewódzki ocenił, że pozwani nie zgłaszali żadnych twierdzeń i wniosków dowodowych w pierwszej instancji. Ich zgłoszenie dopiero w postępowaniu apelacyjnym nie było niczym usprawiedliwione. Sąd drugiej instancji w całkowitej zgodzie z art. 381 KPC był więc uprawniony do pominięcia nowych faktów i dowodów zgłoszonych przez pozwanych w postępowaniu przed drugą instancją. Skoro więc Sąd drugiej instancji prawidłowo zastosował art. 381 KPC to nie doszło do naruszenia art. 217 § 1 KPC i art. 299 KPC. Prowadziło to do oddalenia kasacji w pozostałym zakresie na podstawie art. 393¹² KPC.

=====